

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indledning

Lovforslaget har til formål at understøtte den ændring, der sker inden for det psykiatriske behandlingsarbejde, som pågår i amtskommuner og kommuner.

Lovforslaget omfatter forpligtelser for amtskommuner og kommuner med hensyn til forebyggende og efterbehandlende psykiatrisk arbejde samt til, at det psykiatriske behandlingsarbejde sker tværfagligt. Ved at samle forpligtelserne i en særlig lov ved siden af sygehuslovgivningen og bistandsloven understreges det, at denne gruppe psykiatriske patienter/klienter, over for hvem der kan anvendes frihedsberøvelse og tvangsbehandling, har behov for særlige garantier for optimal god behandling og størst mulige retsgarantier.

Lovforslaget er en væsentlig opstramning af betingelserne for anvendelse af frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien og indeholder pålæg om forebyggelse af anvendelse af tvang.

Det fastslås i lovforslaget, at indlæggelse, ophold og behandling på psykiatrisk hospitalsafdeling som hovedregel skal ske med patientens samtykke. Anvendelse af tvang i psykiatrisk behandling skal undgås. Dette er udgangspunktet, men dertil er der nogle undtagelsesbestemmelser, når den psykiatriske hospitalsafdeling for at sikre en afgørende bedring af patientens tilstand må skride til anvendelse af tvang for at gennemføre en nødvendig behandling.

Anvendelsen af tvang i forbindelse med behandling udsætter muligheden for et godt behandlingsresultat. Patienten bliver utryk og oplever at være i modsætningsforhold til behandlingsinstitutionen. Tvangsbehandling bliver hermed ikke et tilbud til patienten, men et påbud fra samfundet.

Med henblik på at undgå brugen af tvang foreslås det som grundlæggende princip, at situationer, som avler tvang, skal søges undgået ved at tilføre de psykiatriske hospitalsafdelinger så store personaleresourcer, at anvendelsen af tvang undgås. Lovforslaget pålægger også sygehusejerne ved driften og indretningen af hospitalsafdelinger at tage hensyn til

forhold, som har indflydelse på tvangens opståen. Endelig fastlægger lovforslaget en række minimumskrav til de fysiske rammer og patientrettigheder.

Er anvendelse af tvang uundgåelig, skal denne begrænses til det absolut nødvendige («det mindste middels princip»). For at sikre ovennævnte principper foreslås det bl.a., at personalet på de psykiatriske hospitalsafdelinger udarbejder en halvårlig redegørelse om omfanget af anvendelsen af tvang og de mere generelle årsager hertil.

Behandlingen på de psykiatriske hospitalsafdelinger skal tilrettelægges af et tværfagligt behandlingsteam. Det er en udvikling, som i en lang række psykiatriske behandlingsinstitutioner er en realitet, men som der er grund til at fastslå i lovgivningen for at tilkendegive, at den psykiatriske behandling også omfatter psykologiske, pædagogiske, sociale og omsorgsmæssige behandlingstilbud. Behandlerteamet er ansvarligt for såvel behandlingsklimaet som for, at der for den enkelte patient udarbejdes en behandlingsplan. Skal den psykiatriske behandling opfattes som et tilbud, må den omfatte patientens samlede situation og fremstå som en løsning på de problemer, der enten har forårsaget de psykiatriske problemer eller er opstået i forbindelse med den psykiske sygdom.

Endvidere foreslås det, at al tvang skal underkastes en vurdering af lokale psykiatriske indsigtssnævne samt registreres og indberettes til sygehusejerne og embedslægen. Der indføres obligatorisk efterprøvelse af fortsat frihedsberøvelse efter faste terminer.

Til afløsning af den eksisterende tilsynsværgeordning foreslås indført en ordning med patientrådgivere, hvilket vil indebære en styrkelse af den støtte, som patienter, der er undergivet tvang, vil få. Der foreslås oprettet patientråd for derved at øge patienternes medindflydelse på egne forhold. Patientorganisationer gives mulighed for at støtte patientrådene.

Der foreslås regler om obligatorisk udarbejdelse af en behandlingsplan for enhver, der indlægges på psykiatrisk afdeling. Behandlingsplanen skal udarbejdes sammen med patienten.

Endelig indeholder lovforslaget bestemmelser om en helt ny klageordning, hvorved der tilsigtes en for-